

کم توانی ذهنی چیست و چه ارتباطی با اختلالات مغز و اعصاب دارد؟

کم توانی ذهنی چیست و چه ارتباطی با اختلالات مغز و اعصاب دارد؟

کم توانی ذهنی عارضه‌ای است که در آن کودک نسبت به باقی هم‌سن و سال‌های خودش کارکرد ذهنی کمتری دارد. این عارضه در حدود دو درصد افراد وجود دارد.

چه کسانی کم توان ذهنی محسوب می‌شوند؟

کودکان دارای کم توانی ذهنی دارای ویژگی زیر هستند:

- دشواری در انجام کارهای متناسب با سن
- هوش پایین‌تر از حد متوسط
- داشتن این علائم از دوران کودکی

مشکلات عملکردی



افرادی که به کم توانی ذهنی دچار هستند، به دلیل محدودیت‌های ذهنی مشکلات عملکردی متعددی را تجربه می‌کنند. همان‌طور که می‌دانیم، مسئولیت فرماندهی بدن برعهده مغز است. بنابراین حتی اگر گوش‌ها، چشم‌ها یا سایر ارگان‌ها سالم باشند ولی مغز نتواند به آن ارگان‌ها برای انجام فعالیت دستور دهد، در فعالیت‌های بدن اختلال به وجود می‌آید.

قوه ذهنی مسئولیت اعمالی مانند استدلال، تفکر، حل مسئله، حافظه و تصمیم‌گیری را

بر عهده دارد. فرد دچار به کم توانی ذهنی در این اعمال اختلالاتی دارد. میزان کارکرد مستقل و مؤثر يك فرد کم توان ذهنی به طور عمده به شدت ناتوانی ذهنی فرد و میزان آسیب مغزی بستگی دارد. برخی از مشکلات خاص عملکردی عبارتند از:

- دشواری در توجه کردن
- ناتوانی در برقراری ارتباط مناسب
- دشواری در درك علت و معلولی
- دشواری در استفاده از تفکر انتزاعی
- دشواری در حل مسئله
- رفتارهای ناگهانی و غیرقابل پیش‌بینی
- حافظه ضعیف
- ناتوانی در تعمیم دادن
- حرکات ناشیانه و بی‌تناسب
- پیروی از دستورات شفاهی

اشخاص کم توان ذهنی مشکلات عملکردی مختلفی را بسته به شدت کم توانی ذهنی، تجربه می‌کنند. تمام این مشکلات متعلق به تمام این افراد نیست. دانستن این ویژگی‌ها برای تدارک یک برنامه آموزشی مناسب، از اهمیت زیادی برخوردار است.

صرع

تعداد زیادی از افراد کم توان ذهنی حملات صرع را تجربه می‌کنند. این حملات، از شکل خفیف در حد بیهوشی کوتاه و زودگذر تا حملات کامل افتادن همراه با جمع کردن دست و پا، سفتی عضلات، کف کردن دهان و در بعضی مواقع ادرار کردن ممکن است اتفاق بیفتد. وقتی فرد دچار حمله می‌شود نباید او را نگه داریم. لباس‌های او را باید شل کرده، او را به پهلو بچرخانیم، و يك دستمال کوچک تاشده در دهانش قرار دهیم تا از گاز گرفتن زبان جلوگیری شود. بعد از آن نوبت انجام مراقبت‌های پزشکی است. دارودرمانی را باید طبق توصیه پزشك ادامه دهیم. قطع حتي يك وعده دارو می‌تواند عوارض جبران‌ناپذیری برای فرد داشته باشد. مراجعه به پزشك [متخصص مغز و اعصاب در تهران](#) یا شهرهای دیگر می‌تواند راهگشا باشد.

بیش‌فعالی



بسیاری از کودکان کم توان ذهنی مدام در حال فعالیت هستند و یک جا نمی‌مانند. آنها دائم بی‌قرارند، وظایفشان را به طور کامل انجام نمی‌دهند، بدون فکر کارهای خطرناکی مانند پریدن از ارتفاع و بازی با کبریت، هل دادن یا کشیدن اشیاء انجام می‌دهند. با تنظیم فعالیت‌های سازمان‌یافته و منظم، گاهی با دارودرمانی می‌توان این مشکلات را کاهش داد.

فلج مغزی

این عارضه زمانی اتفاق می‌افتد که اندام‌ها یا سایر اعمال حرکتی کودک هم‌زمان با کم‌توانی ذهنی، دچار آسیب شده باشد. فلج مغزی عارضه‌ای غیرپیشرونده می‌باشد که عامل آن یک ضایعه مغزی است. اگرچه همه کودکان فلج مغزی دچار کم‌توانی ذهنی نیستند، اما تعداد زیادی از آنها کم‌توان ذهنی می‌باشند. برای افراد فلج مغزی خدمات خاصی وجود دارد. این افراد دارای هماهنگی ضعیفی در اندام‌ها هستند که بسته به شدت ضایعه، در یک یا چند اندام و همچنین در گفتار قابل مشاهده است.

در خود فرورفتگی یا اوتیسم

فرد مبتلا به اوتیسم رفتارهای غیرطبیعی اجتماعی و ارتباطی دارد. این افراد در ارتباط و تطابق با دنیای خارج مشکل دارند. حدود ۷۰٪ افراد مبتلا به [اوتیسم](#) دارای کم‌توانی ذهنی می‌باشند.

سایر عوارض

- برخی از افراد کم‌توان ذهنی دارای ظاهر خاصی هستند که دلایل عضوی و متابولیکی عامل آن است.
- به دلیل بیماری هیدروسفالی (تجمع مایع نخاعی)، اندازه سر بزرگتر از حد عادی است.
 - به دلیل بیماری میکروسفالی برخی از این افراد سرشان کوچکتر از حد عادی است.

• برخی از این افراد مبتلا به سندرم داون می‌باشند.